

I

Ageriko bilkura

Donostian, Luis Villasante Euskararen Ikergunean

2023ko urtarrilaren 27an

Donostian, Luis Villasante Euskararen Ikergunean, 12:00etan, Euskaltzaindiak ageriko bilkura egin du, 2022an hil ziren Txomin Peillen euskaltzain emerituaren, Pello Zabala, Pello Apezetxea eta Miren Jone Azurza ohorezko euskaltzainen, eta Iñaki Segurola, Eustasio Etxezarreta eta Pedro Sancristóval euskaltzain urgazleen hilberri-txostenak irakurtzeko.

Bildu direnak:

Euskaltzain osoak: Andres Urrutia euskaltzainburua, Jean-Baptiste Coyos, *Battittu* euskaltzainburuordea, Adolfo Arejita idazkaria, Roberto González de Viñaspre diruzaina, Miriam Urkia Iker sailburua, Sagrario Aleman Jagon sailburua, Andres Alberdi, Miren Azkarate, Itxaro Borda, Andres Iñigo, Jabier Kaltzakorta, Xabier Kintana, Joseba Lakarra, Miren Agur Meabe, Alfontso Mujika, Paskual Rekalde, Andoni Sagarna, Castillo Suárez, Patxi Uribarren eta Patxi Zabaleta.

Ohorezko euskaltzainak: Paulo Agirrebaltzategi, Luis Alberto Aranberri *Amatiño*, Koldo Artola, Josemari Iriondo eta Lontzo Zugazaga.

Euskaltzain urgazleak: Nerea Azurmendi, Patxi Iñigo eta Elixabete Perez Gaztelu.

Erramun Osa euskaltzain urgazlea eta idazkariordea, Ibon Usarralde Egitasmoen bateratzailea, Iñaki Mendizabal Komunikazioa eta Irudia zerbitzuko arduraduna, Manu Gañan Idazkaritzako teknikaria eta Maider Garaikoetxea teknikaria.

Laura Garrido Eusko Legebiltzarreko kidea.

2022. urtean hildako euskaltzainen hainbat senide eta lagun.

Ekitaldiari hasiera eman aurretik, aurrekua eskaini zaie 2022an hildako euskaltzainen senideei. Ondoren, talde-argazkia egin da senideak eta Euskaltzaindiaren Zuzendaritzako kideak bertan direla.

A. Urrutia euskaltzainburuak etorririkoak agurtu eta ekitaldiaren nondik norakoak azaldu ditu. Horiek horrela, zazpi omenduen profil euskaltzalea nabarmendu du bere sarrera-hitaldian, eta euskara eta euskal kulturaren alde guztiek eginiko lan eskerga goraipatu du. Ondoren, banan-banan irakurri dira iaz zendutakoen hilberri-txostenak. Hori horrela, **Pello Zabala** ohorezko euskaltzainaren hilberri-txostena Paulo Agirrebaltzategi ohorezko euskaltzainak irakurri du; **Pello Apezetxea** ohorezko euskaltzainarena, Patxi Iñigo euskaltzain urgazleak; **Iñaki Seguro**la euskaltzain urgazlearena, Joseba Lakarra euskaltzain osoak; **Miren Jone Azurza** ohorezko euskaltzainarena, Nerea Azurmendi euskaltzain urgazleak; **Eustasio Etxezarreta** euskaltzain urgazlearena, Lontzo Zugazaga ohorezko euskaltzainak; **Pedro Sancristóval** euskaltzain urgazlearena, Eusko Legebiltzarreko kidea den Laura Garridok; eta **Txomin Peillen** euskaltzain emerituaren biografia, *Battittu* Coyos euskaltzain osoak.

Paulo Agirrebaltzategi ohorezko euskaltzainak Pello Zabalarri buruzko hilberri-txostenean nabarmendu duenez, P. Zabala oso ezaguna zen Euskal Herri osoan. Musikazalea, irrati-esataria eta meteorologoa, gizon apal bezain adeitsua izan zen. Euskararen eta euskal kulturaren mesedetan eginiko lanak kontuan izanik, Euskaltzaindiak ohorezko euskaltzain izendatu zuen 2018an fraide frantziskotarra.

Pello Apezetxea etnografo, idazle eta ohorezko euskaltzainaren hilberri-txostena Patxi Iñigo euskaltzain urgazleak irakurri du. Apezetxea Etxalarko erretorea izan zen urte luzez, ekintzaile eta sustatzaile arlo sozialean, kulturalean eta, bereziki, euskara babeste- eta sustatze-lanetan, beti jarrera aktiboa eta positiboa erakutsiz. Ttipi-Ttapa Fundazioaren burua izan zen, eta Herria 2000 Eliza erakundeko kide ere bai. Euskal kultura eta etnografiari buruzko zenbait liburu idatzi zituen eta artikulu ugari ere bai Euskaldunon Egunkaria, Berria, Egin eta Gara egunkarietan, eta Herria 2000 Eliza, Argia, Karmel eta Ttipi-Ttapa aldizkarietan. 2004ko azaroaren 26an ohorezko euskaltzain izendatu zuen Euskaltzaindiak.

Ostean, **Iñaki Seguro**la hizkuntzalari eta euskaltzain urgazlearen bizitza aletu du Joseba Lakarra euskaltzain osoak. Euskal Filologian lizentziaduna (UPV/EHU), Euskaltzaindiak 1991ko urtarrilaren 31n izendatu zuen urgazle. Urte luzez, honako batzorde hauetan egin zituen bere ekarpenak: Orotariko Euskal Hiztegiaren

Lantaldean (1989-2005), Hiztegi Batuaren Lantaldean (1993-2009), eta Euskal Hiztegi Etimologikoa egitasmoan (2010-2021). Idazlea ere bazen Seguroa. Lan ugari idatzi zuen, tartean, *Nere gorringotik* (Alberdania, 2008), *Sed quia sua* (Erein, 2020) edo *Koiteretzia* (Alberdania, 2021).

Miren Jone Azurza kazetari eta ohorezko euskaltzainaren hilberri-txostena Nerea Azurmendi euskaltzain urgazleak irakurri du. Miren Jone Azurza aitzindaria izan zen kazetaritzan: lehen kazetari tituludun emakumezko euskalduna; hedabide bat zuzentzen ere lehen emakumezkoa eta abar. Historian lizentziaduna (Deustuko Unibertsitatea), *Zeruko Argiako* zuzendari izan zen zortzi urtez (1969-1977). *Deia*, *Garaia* eta *Muga* hedabideetan ere jardun zuen. 2011n Ohorezko Rikardo Arregi Saria jaso zuen, eta 2018ko apirilaren 27an, ohorezko euskaltzain izendatu zuen Euskaltzaindiak.

Eustasio Etxezarreta euskaltzain urgazle gipuzkoarraren hilberri-txostena Lontzo Zugazaga ohorezko euskaltzainak irakurri du. Haurtzaroko ikasketak Andoainen egin zituen Etxezarretak, eta apaiz-ikasketak Donostiako seminarioan. 1963an, Donostiako elizbarrutiko apaiz egin zen. 1966-70 bitartean, Teologian eta Liturgian lizentziatu zen Erromako San Anselmo Institutuan. Donostiako elizbarrutian, Liturgia Idazkaritzako arduradun eta Liturgiako liburuen euskarazko itzulpenaren eta argitalpenaren elizbarruti arteko talde-arduraduna izan zen 1970etik aurrera. EiTBko *Meza Santua* emankizunaren elizbarruti arteko arduraduna ere izan zen. 1979an, euskaltzain urgazle izendatu zuen Euskaltzaindiak.

Pedro Sancristóval euskaltzain urgazle gipuzkoarraren biografia Laura Garridok irakurri du. Araban, euskal kulturaren sustatzaile porrokatua izan zen Sancristóval. Arabako Foru Aldundiko Kultura diputatua izan zen 1999tik 2003ra arte, eta orduko hartan, euskaraz egin zuen karguaren zina. Artium Museoaren eta Gasteizko Jazz Jaialdiaren sustatzailea ere izan da, eta ospe handia izan du artearen munduan, ez bakarrik Euskal Herrian, atzerrian ere bai. Euskaltzain urgazle izendatu zuen Akademiak 1979ko abenduaren 20an, eta Euskaltzaindiaren Ekonomia batzordean jardun zuen 1987tik 1989ra arte.

Txomin Peillen euskaltzain emerituaren ibilbidea Jean-Louis Davant euskaltzain emerituak aletu behar zuen, baina etortzerik izan ez duenez, *Battittu* Coyos buruordeak garandu du. Peillen Parisen jaio zen, 1932ko azaroaren 17an. Biologian, Filologia Hispanikoan eta Hezkuntza Zientzietan lizentziaduna, Euskal Ikasketetan doktorea eta idazlea. Erretiroa hartuta zegoen Paueko eta Aturrialdeko

Unibertsitateko irakasle izatetik. Euskaltzain urgazle izendatu zuen Akademiak 1961eko azaroaren 17an, eta euskaltzain oso 1988ko apirilaren 29an. Euskaltzain emeritua zen 2007ko azaroaren 30etik aitzina. Bihotzez zuberotarra zen Peillen. Bere azken lana (Ene bertsoen bilduma) Sarako Idazleen Biltzarrean aurkeztu zuen, apirilean. Jendaurreko azken agerpena Euskaltzaindiak Baionan antolatutako gualdian izan zen, azaroaren 15ean.

Ekitaldia 13:45ean amaitu da, A. Urrutia euskaltzainburuaren esker oneko hitzak entzun ostean; gaurkoan oroitutakoak omentzeko asmoz, hasieran esandakoak gogora ekarri ditu, hurreratu diren senide eta lagunen aurrean hildakoek eginiko lanen garrantzia azpimarratu eta gogoan izanen ditugula berretsi du.

Andres Urrutia
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita
Idazkaria